

The background image shows a bright, sunny day at a rocky coastline. In the foreground, a stack of several dark, smooth stones is balanced on a light-colored rock. To the left of the stones, a white feather lies on the rock. The water is a deep blue, and the sun reflects off its surface. In the distance, a large island is visible, covered with a dense flock of white birds, likely gulls. The sky is clear and blue.

Totti Tuhkanen:
VIRTUAALIKÖRKEAKOULUJEN
PORTAALEISSA JULKAISTAVIEN
AINEISTOJEN LAATUKRITEERIT
2005

”Laatu määreytyy aina suhteessa johonkin”

SVY:n rooli laatutyön tukemisessa:

- Luoda edellytyksiä yliopistojen väliselle aineistojen yhteiskäytölle ja niihin liittyville asiointiprosesseille

Suomalaisen laatutyön tasoja:

- Yhtäältä: laatu on yliopiston sisäinen asia. Toimintaympäristön kannalta toimivimmat kriteerit ovat paikallisesti luotuja/täsmennettyjä.
- Toisaalta: liikkuvuus ja kv-yhteistyö/Bolognan prosessi asettavat vaatimuksia aineistojen vertailtavuudelle ja niiden toteuttamiseen liittyvälle kuvailutiedolle.
- Laadulliset kysymykset kohdistuvat sisältöön ja tuotanto/käyttöprosessiin. Proaktiivinen, tiettyyn laatujärjestelmään sitoutuva toiminta *tietoisenä valintana* on vielä vähäistä.

Laatuyhteistyön tavoitteet:

SVY:n visio 2010: Yliopistolaitokseen on syntynyt intensiivinen opetuksen innovaatioiden kehittämisen ja jakamisen kulttuuri

SVY:n str.tavoite II: Verkko-opetuksen ja oppimateriaalien yhteiskäyttöisyyden edistäminen

SVY:n str.tavoite IV: Virtuaaliyliopistotoiminnan integrointi eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen ja muu kansainvälinen yhteistyö.

SVY:n strateginen tavoite II: Verkko-opetuksen ja oppimateriaalien yhteiskäyttöisyyden edistäminen

Strategiakauden päättyessä on merkittävä osuus yliopistojen opiskelun ja opetuksen palveluista, prosesseista ja tietovarannoista käytettävissä verkossa yhteisesti.

Aineiston tuottamiseen ja ylläpitoon sekä kuvailuun, mitoittamiseen ja laadunarviointiin on tarjolla yhteisiä käytäntöjä joustavan koulutusyhteistyön perustaksi.

SVY:n strateginen tavoite 4: Virtuaaliyliopistotoiminnan integrointi eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen ja muu kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälistä yhteistyötä kehitetään seuraavilla alueilla:

- opetuksen ja oppimateriaalin kaksisuuntainen välittäminen
- virtuaaliyliopistotoimijoiden kansainvälinen vaihto
- materiaaleja ja opetusta kehittävä hankeyhteistyö
- tukipalveluita ja verkostotyön välineitä kehittävä hankeyhteistyö
- kansainvälinen joustava opiskelu eurooppalaisella korkeakoulutusalueella
- SVY-verkostojen rooli kehityspolitiikan toimeenpanossa

Ensimmäiset ”laatuaskeleet” (2003):

1. Hankeopas: tuotantoprosessin suunnitteluympäristö SVY-portaalissa

- Hankeopas kuvaa verkostohankkeen elinkaaren vaiheet ja näihin vaiheisiin liittyvät toimenpiteet.
- Koordinoinnin tueksi on tarjolla oheistietoa rahoituslähteistä, palkkioperusteista, asiointilomakkeista, riskien hallinnasta ja tietoverkkoon tuotettavien aineistojen esillepanosta ja oikeuksien hallinnasta.
- Hankeopas tukee myös laadunvarmistusprosessia. Jokaiselle hankevaiheelle on kuvattu yleistavoitteet, ehdot näiden tavoitteiden toteutumiseksi, hanketoimijoiden roolijako sekä vaadittavat lopputulokset sekä niiden hyväksyntämenettely. Aineisto dokumentoidaan hankekorttilomakkeeseen, joka jäsentää kuvausaineiston esim. laatukäsikirjan perustaksi.

2. ARVO-arviointiympäristö SVY-portaalissa

- ARVO on työväline, joka on suunniteltu auttamaan opetuksen verkko-toteutuksen kehittämistyössä. ARVO avustaa käytettävyyden, pedagogisen käytettävyyden, graafisen suunnittelun, saavutettavuuden ja teknisen toteutuksen aihealueiden arvioinnissa.

Hankeopas

Hankeopas on yliopistojen yhteistyönä toteutettavien opetushankkeiden ja opetuksen tukipalveluhankkeiden suunnittelu ympäristö.

Hankeopas kuvaa verkostohankkeen elinkaaren vaiheet ja näihin vaiheisiin liittyvät toimenpiteet. Hankevaiheisiin liittyvä ohjeistus perustuu SVY:n verkostohankkeilta koottuun kokemustietoon hyvistä ja toisaalta vältettävistä käytännöistä ja prosesseista.

Hankkeen koordinoinnin tueksi on tarjolla oheistietoa rahoituslähteistä, palkkioperusteista, asiointilomakkeista, riskien hallinnasta ja tietoverkkoon tuotettavien aineistojen esillepanosta ja oikeuksien hallinnasta.

Hankeopas tukee myös SVY-verkostohankkeiden laadunvarmistusprosessia.

Jokaiselle hankevaiheelle on kuvattu yleistavoitteet, ehdot näiden tavoitteiden toteutumiseksi, hanketoimijoiden roolijako sekä vaadittavat lopputulokset ja niiden hyväksyntämenettely.

Kun hanke soveltaa näitä työprosessin yleisiä SVY-laatuksiteerejä sekä yliopistokohtaisia erityiskriteerejä toiminnassaan ja dokumentoi hankevaiheiden toimenpiteet [hankekortti](#)-lomakkeeseen, syntyy valmiiksi jäsennetty kuvausaineisto hankkeen ohjauksen, arvioinnin ja esimerkiksi [laatukäsikirjan](#) perustaksi.

HANKEKORTTI

Hankkeen nimi ¹	-
Hankkeen sivuston tai toimialueen osoite ²	-
Hankkeen kesto ³	-
Hanke saa erillirahoitusta ajanjaksolla ⁴	-
Hankkeen visio ⁵	-
Hankkeen tavoitteet ⁶	-
Hankkeen tulokset ⁷	-
Tulosten hyöty SVY:n toiminnalle ⁸	-

Ideointivaihe

Hankkeen suunnitelmaluonnos ⁹	-
Avainsidoryhmien tuki hankkeen eteenpäinviemiselle: palautekoontri hankesuunnitelmaluonnoksesta ¹⁰	-
Rahoitusvaihtoehdot ja menettelyt selvitetty ¹¹	-
Ehdotus johtoryhmän edustajiksi ¹²	-

Rahoitusvaihe

Toimijaosapuolten hyväksymä hankesuunnitelmaluonnos ¹³	-
Hyväksytyt rahoitushakemukset lähetetty rahoittajille ¹⁴	-
Kirjallinen sopimus (mahd. aiesopimus)toiminnan jatkamisesta rahoituspäätösten jälkeen on tehty ¹⁵	-

Hankkeen perustaminen ja järkeennetty suunnittelu

Kartoitus ja tiedon keruu suoritettu ¹⁶	-
Hankesuunnitelma laadittu ja hyväksytty ¹⁷	-
Aiesopimus tarkennettu ja vahvistettu yhteistyösopimukseksi, päätös varsinaisen hanketoiminnan käynnistämistä toimeenpantu ¹⁸	-

Verkostotyön organisointi ja käynnistäminen

Osahankkeiden suunnittelun ja läpiviennin ohjeistus toteutettu ¹⁹	-
Osahankkeiden toimijat nimetty ²⁰	-

[13] Päivätty hankesuunnitelman [url](#) (huom, ei sama kuin luonnoksen, versiohallinta varmistettava).

address http://www.virtuaaliyliopisto.fi/arvo/sectors.php

ARVO - verkkomateriaalien arviointiin

Osa-alueiden valinta

Valitse arvioitavat osa-alueet:

- Informaation esitystapa (47 kysymystä)
- Informaation luotettavuus (54 kysymystä)
- Visuaalinen suunnittelu (27 kysymystä)
- Tekstin luotettavuus (18 kysymystä)
- Mediaelementit (52 kysymystä)
- Navigoinnin tukeminen (55 kysymystä)
- Tekninen toteutus (41 kysymystä)
- Esteettömyys (43 kysymystä)
- Koulutusportaalin tuki eri käyttäjäryhmille (150 kysymystä)

487!

Anna arvioinnille tiedot

Voit antaa arvioinnin otsikoksi **sivuston nimen, WWW-osoitteen** **muun haluamasi tekstin**. Anna myös **oma nimesi ja arvioinnin**

Näin muistat arviointien tulosteita myöhemminkin selailemassasi, missä arviointi on tehty.

Arvioinnin otsikko:

Arvioijan nimi:

Päivämäärä:

[<< Palaa etusivulle](#)

Tampereen teknillinen yliopisto / Digitaalisen median in

Osa-alue 1/1: Navigoinnin tukeminen

Etusivu

Tullaanko sivustolle sisään eräänlaisen käynnistyskuvan (esim. tervetuloanimaatio) kautta?

- kyllä
 ei
 ei sovi tähän
 en osaa sanoa

Omat muistiinpanot:

Selviääkö etusivulta välittömästi mikä on sivuston tarkoitus?

- kyllä
 ei
 ei sovi tähän
 en osaa sanoa

Omat muistiinpanot:

Onko etusivulla selkeästi nähtävissä kenen sivustosta on kyse?

- kyllä
 ei
 ei sovi tähän
 en osaa sanoa

Omat muistiinpanot:

Ilmeneekö heti etusivulla, mitä sivuston käyttötarkoituksen kannalta tärkeitä ja olennaisia asioita sekä toimintoja sivusto sisältää?

- kyllä
 ei
 ei sovi tähän
 en osaa sanoa

Omat muistiinpanot:

Toiset "laatuaskeleet" 2004-2005:

1. Tietoyhteiskuntaohjelman velvoite: <http://www.minedu.fi/julkaisut/koulutus/2004/opm12/opm12.pdf>, s. 29

<p>Opetushallinnon toimenpiteet</p> <p>Sähköisten materiaalien tuotantoa opetus- ja opiskelukäyttöön edistetään. Vapaasti käytettävissä olevilla korkealaatuisilla aineistoilla varmistetaan kaikille tasarvoinen pääsy luotettavaan tietoon. Erityisesti julkisin varoin tuotettu materiaali saatetaan avoimesti käyttöön.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Suomen virtuaaliyliopiston ja Virtuaali-ammattikorkeakoulun kehittämissyksiköt laativat virtuaalikorkeakoulujen portaaleissa julkaistavan aineiston laatuksiteerit vuoden 2004 aikana
--	---

2. VOPLA-hanke

- kumppanuus,
- tavoite ohjata laadunedistämishankkeita "VOPLA-klusteriin"

Verkko-opetuksen laatukäsikirja
Laadun sisällöt
Laadunhallinnan vaiheet
Laatumatriisi
Opetuksen laatumatriisi
Oppimateriaalin laatumatriisi
Tukipalveluiden laatumatriisi

Verkko-opetuksen laatukäsikirja

Laadun sisällöt

Verkko-opetuksen laatukäsikirjassa laatua tarkastellaan viiden pääsisällön avulla. Pääsisällöt noudattavat yleisimpien laadunhallintamallien sisältöjä. ([vrt. ISO, EFQM, BSC, TQM.](#)) Näin verkko-opetuksen laatukäsikirjassa käsiteltävät asiat on liitettävissä yliopistojen yleiseen laatuohjelmään.

Verkko-opetuksen laatukäsikirjan sisällöt ovat:

- 1. Johtaminen**
 - verkko-opetuksen strateginen suunnittelu
 - verkko-opetuksen organisaatio
 - vastuut verkko-opetuksesta
- 2. Osaaminen**
 - opettajien, opiskelijoiden, tukihenkilöiden ja johtajien osaaminen
- 3. Resurssit**
 - koulutus, tuki, infrastruktuuri, aika, raha
- 4. Prosessit**
 - verkko-opetukseen liittyvät toiminnot
 - toimintojen laatuavoitteet
- 5. Arviointi**
 - arviointikriteerit ja mittarit

Pääsisällöt ovat osa verkko-opetuksen [laatumatriisia](#).

- ks. <http://www.helsinki.fi/vopla/>

VIRTUAALIKORKEAKOULUJEN PORTAALEISSA JULKAISTAVIEN AINEISTOJEN LAATUKRITEERIT 2005

Laatukriteeristö on tarkoitettu Suomen virtuaaliyliopiston ja Virtuaaliammatikorkeakoulun portaalessa julkaistavien **tekstipohjaisten opetus- ja ohjausmateriaalin** arviointiin.

Laatukriteeristöä tulee käyttää valmistumassa olevien, portaalessa julkaistaviksi tarkoitettujen aineistojen arvioinnissa. Tavoitteena on kehittää verkkoaineistojen laatua sekä lisätä asiakastyytyväisyyttä ja sitä kautta kaikkien portaalaineistojen käyttöä.

Mitä ovat "portaalissa julkaistavat aineistot"?

Laatukriteeristöä voivat käyttää myös muut verkkoaineistojen tuottajat, ylläpitäjät, kehittäjät sekä ulkopuoliset arvioijat.

Excel-alustalle rakennettu arviointimatriisi, kriteerien tulostusversio sekä muut tekniset ja asiointiin liittyvät ohjeet SVY:n portaaliiin tarkoitettun aineiston ja toiminnallisuuksien tuottamiselle löytyvät osoitteesta:

http://www.virtuaaliyliopisto.fi/?node=vp_kriteerit_fin

VIRTUAALIKORKEAKOULUJEN PORTAALEISSA JULKAISTAVIEN AINEISTOJEN LAATUKRITEERIT 2005

Kriteeristön perustana ovat valtiovarainministeriön Laatu verkkoon -hankkeen (www.laatuaverkkoon.fi) tuottamat julkisten verkkopalveluiden laatukriteerit.

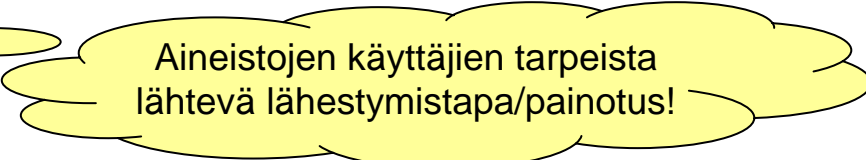
Kriteeristöä on muokattu ja täydennetty virtuaalikorkeakoulujen portaaleissa julkaistavien aineistojen arviointiin soveltuvaksi.

Kriteeristön avulla pyritään varmistamaan verkkoaineiston viestinnällinen selkeys, tekninen toimivuus ja esteetön saavutettavuus. Laadukkaan aineiston on täytettävä myös lainsäädännön asettamat vaatimukset.

Laatukriteeristön arviointialueet sisältävät 30 kriteeriä. Kuhunkin kriteeriin sisältyy sitä konkretisoivia ominaisuuksia.

Kriteeristön arviointialueita ovat:

- A. Verkkoaineiston käyttö
- B. Verkkoaineiston sisältö
- C. Verkkoaineiston tuottaminen
- D. Verkkoaineiston hyödyllisyys

Aineistojen käyttäjien tarpeista lähtevä lähestymistapa/painotus!

VIRTUAALIKORKEAKOULUJEN PORTAALISSA JULKAISTAVIEN AINEISTOJEN LAATUKRITEERIT 2005

Kriteeristön käyttöliittymänä omalle työasemalle ladattava Excel-matriisi.

Arviointi: Verkkoaineistoa voi arvioida laatukriteeristön avulla joko itsearvioiden tai teettämällä siitä ulkoinen arviointi. Arvioinnin voi tehdä sekä yksin että ryhmässä. Tyypillisesti eri alueiden arvioinnissa tarvitaan monipuolista asiantuntemusta, joten yhteistyöstä on hyötyä. Tällöin arviointi toimii myös organisaation oppimisprosessina.

Pisteytys: Kustakin laatukriteeristä annetaan pisteitä 0 - 5 sen perusteella, miten hyvin kriteeri verkkoaineistossa toteutuu. Pisteytyksen tukena tulee käyttää kriteeriin sisältyvien, sitä jäsentävien ominaisuuksien arviointia.

Arviointialue

Kriteeri

Ominaisuudet ja niiden pisteytys

Lisätietoja ominaisuudesta kolmion takaa

Kriteerin pisteytys

Arvioinnin kohde:		Piste:						Valmis
Osoite:	Kriteerit	11	12	13	14	15	17	
1. Käyttö		18	19	111	112	113	114	
Lue painallista kolmiota avautuvat lisätiedot. Osa-arviointi antaa värkköitä kokonaisarviointiin.								
1.1. Verkkopalvelu löytyy helposti								
Osa-arviointi		Ei	Joskus	Tuoreen	Kyllä	Alkuaan	Tuoreen	
1.1.1. Verkkopalveluun osoitteet (pääsivointe ja muut tärkeät osoitteet) ovat ammattisesti kalli ja hallittu-erittämättä.		☐	☐	☐	☐	☐	☒	
1.1.2. Verkkopalveluun on saatavilla riittävästi rinnakkaiset osoitteet (muun muassa eri kielet ja lghverrokot).		☐	☐	☒	☐	☐	☐	
1.1.3. Suosituille ja tärkeille palveluille ja palvelun osoitteille on oikotieosoitteet.		☐	☐	☒	☐	☐	☐	
1.1.4. Käytetyimmät hakukoneet löytävät verkkopalvelun.		☐	☐	☒	☐	☐	☐	
1.1.5. Verkkopalvelussa on käytetty meta-otsia.		☒	☐	☐	☐	☐	☐	
1.1.6. Verkkopalveluun on linkitys tärkeimmistä ja ikk ihallinnon portaalista ja mahdollisesti muista alieeseen liittyvistä palveluista.		☒	☐	☐	☐	☐	☐	
1.1. Kokonaisarviointi: Verkkopalvelu löytyy helposti.								
Arviointi		☐	☒	☐	☐	☐	☐	
Arviointi		☐	☒	☐	☐	☐	☐	
Arviointi		☐	☒	☐	☐	☐	☐	
Arviointi		☐	☒	☐	☐	☐	☐	
Arviointi		☐	☒	☐	☐	☐	☐	
Arviointi		☐	☒	☐	☐	☐	☐	
Perustelut, nägöt								

A. VERKKOAINEISTON KÄYTTÖ

Verkkoaineiston saatavuuteen liittyvät kriteerit

1 Verkkoaineisto löytyy vaivatta

Ominaisuuksia

1.1 Verkkoaineiston indeksoinnissa on käytetty metatietoja.

2 Verkkoaineisto on käytettävissä ympäri vuorokauden

Ominaisuuksia

2.1 Verkkoaineisto tai pääosa siitä on aina käytettävissä lyhyitä katkoksia lukuun ottamatta.

3 Verkkoaineistoa voi käyttää maksutta tai sen hinta ei estä käyttäjiä saamasta aineistoa

Ominaisuuksia

3.1 Aineiston käyttö on maksutonta.

3.2 Maksullisen aineiston hinnoittelun perusteet selvitetään sivustolla.

3. Maksullisen aineiston hinta on perusteltu suhteessa tuotantokustannuksiin.

4 Verkkoaineistoa voi käyttää suomeksi ja ruotsiksi

Ominaisuuksia

4.1 Verkkoaineistoa voi käyttää kielilakien edellyttämällä tavalla suomeksi ja ruotsiksi.

4.2 Verkkoaineiston kielivaihtoehdot ovat näkyvästi samalla paikalla joka sivulla

4.3 Kielivalinta esitetään esimerkiksi "suomeksi", "på svenska" ja "in English" (ei esimerkiksi valtioiden lippuja).

4.4 Käyttäjän tekemä kielivalinta on voimassa alun valinnan jälkeen koko materiaalissa.

5 Verkkoaineistoa voi käyttää erilaisissa teknisissä ympäristöissä

Ominaisuuksia

5.1 Verkkoaineisto toimii kohderyhmän käytössä olevilla ohjelmilla ja teknisessä ympäristössä.

5.2 Aineistosta on saatavilla tekstiversio

A. VERKKOAINEISTON KÄYTTÖ

Verkkoaineiston avoimuuteen ja vuorovaikutteisuuteen liittyvät kriteerit

7 Verkkoaineiston käyttäjähallinto on luotettavaa

Ominaisuuksia

7.1 Verkkoaineistosta löytyy tietoa aineiston tuottajista ja tekijöistä.

7.2 Jos aineiston käyttäjästä kerätään tietoja, hänelle kerrotaan, millaista tietoa kerätään, mihin tarkoitukseen ja miten tietoa käsitellään.

7.3 Aineiston käyttäjä voi tarkistaa ja korjata omat tietonsa palvelussa tai seurata asiansa käsittelyn etenemistä sähköisesti.

8 Verkkoaineistossa tarjotaan käyttäjälle mahdollisuuden vuorovaikutukseen

Ominaisuuksia

8.1 Aineiston käyttäjä voi olla yhteydessä palvelun tarjoajaan sekä verkon kautta että muilla tavoin.

8.2 Käyttäjälle lähetetään vastaanottokuittaus, kun yhteydenotto on onnistunut.

8.3 Aineiston käyttäjillä on mahdollisuus keskustella verkossa, jos se sopii verkkoaineiston luonteeseen.

8.4 Aineiston käyttäjä saa tietoa palautteen ja keskustelun vaikutuksista. Palvelussa kerrotaan, miten palaute käsitellään.

8.5 Jos aineistoa ei voida käyttää ilman evästeitä ja käyttäjätietojen keräämistä, siitä ilmoitetaan erikseen ja käyttötarve kuvaten.

A. VERKKOAINEISTON KÄYTTÖ

Verkkoaineiston käytön helppouteen ja sujuvuuteen liittyvät kriteerit

9 Verkkoaineiston käyttö on nopeaa ja tehokasta

Ominaisuuksia

9.1 Verkkoaineiston käyttämisessä ei tarvita erillisiä apuohjelmia (ellei niitä ole määritelty erikseen suunnittelussa).

9.2 Verkkoaineiston latautuminen sivuilla on nopeaa.

Etusivulla ei ole raskaita elementtejä. Vasteaikatavoite on 1 sekunti.

9.3 Käyttäjä näkee verkkoaineiston etusivulta, onko aineistossa hänelle tärkeää tietoa tai toimintoja.

Esimerkiksi valikkotekstit ovat kuvaavia ja etusivulla on teksti, joka tiivistää aineiston sisällön.

Mahdolliseen tekstiversioon on linkki ensimmäisenä etusivulla. Tärkein asia on alussa tai siihen pääsee esimerkiksi piilolinkillä (näkövammaisten erityistarve).

A. VERKKOAINEISTON KÄYTTÖ

Verkkoaineiston rakenteen ja ilmaisun viestinnällisyyteen liittyvät kriteerit

10 Verkkoaineiston rakenne on selkeä

Ominaisuuksia

10.1 Tietosisältö ja toiminnot on jäsenelty kokonaisuuksiin.

10.2 Rakenne vastaa käyttäjien lähestymistapaa ja tarpeita. Käyttäjän toimintatapa on selvitetty ja palvelu rakennettu tarvelähtöisesti.

11 Verkkoaineiston käyttöliittymä on selkeä

Ominaisuuksia

11.1 Käyttöliittymän tyyli, asettelu, värit, kirjaintyypit ja -koot sekä toiminnot ovat ja selkeitä ja yhtenäisiä ja tukevat viestin perille menoa.

11.2 Käyttöliittymän sanasto on yhtenäinen ja ymmärrettävä ja tukee navigoitavuutta sekä yhtenäisyyttä portaalitasolla.

12 Linkit ovat kuvaavia

Ominaisuuksia

12.1 Linkit ovat kuvaavia ja osoittavat käyttäjälle, minne ne johdattavat.

Linkkien nimet, linkkikuvien alt-tekstit ja kuvametaforat ovat selkeitä. Linkkien otsikoissa ei ole toistoa.

Aineistosta ulos menevät linkit merkitään eri tavoin (esim. sijoittelulla kehyksen tiettyyn paikkaan) kuin aineiston sisäiset linkit.

12.2 Linkin nimen ja kohdesivun otsikon avainsanat ovat samoja.

13 Linkit ovat toimivia

Ominaisuuksia

13.1 Kaikki käyttäjät voivat edetä linkkien avulla.

13.2 Käyttäjä näkee linkistä, onko hän käyttänyt sitä.

13.3 Linkit toimivat ja ne ovat ajantasaisia.

A. VERKKOAINEISTON KÄYTTÖ

Verkkoaineiston rakenteen ja ilmaisun viestinnällisyyteen liittyvät kriteerit

14 Kuvia, grafiikkaa, ääntä, animaatiota ja videoita on käytetty tarkoituksenmukaisesti

Ominaisuuksia

- 14.1 Kaikelle ei-tekstimuotoiselle sisällölle on vastaavan tiedon välittävä tekstivastine (esimerkiksi alt-teksti tai longdesc-teksti). On huomattava, että tietoturva-asetukset saattavat estää joidenkin tietomuotojen lataamisen.
- 14.2 Kuvat, grafiikka, äänet, animaatiot ja videot ovat laadukkaita ja ne latautuvat hyvin.
- 14.3 Käyttäjä voi hallita hitaasti avautuvien raskaiden elementtien käyttöä.
- 14.4 Palvelussa ei ole häiritseviä ilmaisukeinoja, esimerkiksi välkkyviä kuvia.

15 Asettelussa, värien käytössä ja kirjaintyypeissä on otettu huomioon viestinnällisyys ja saavutettavuus

Ominaisuuksia

- 15.1 Verkkoaineiston käytön kannalta tärkeimmät toiminnot ovat selkeästi esillä ja ne erottuvat vähemmän tärkeistä toiminnoista.
- 15.2 Käyttöliittymien vakiintuneita esittämisen- ja vuorovaikutustapoja on käytetty tarkoituksenmukaisesti.
- 15.3 Väreillä ilmaistu informaatio välittyy myös ilman värejä.
- 15.4 Teksti, etualan kuvat ja painikkeet erottuvat taustasta helposti.
- 15.5 Tekstin kirjaintyyppit ja -koot ovat helposti luettavia ja tarvittaessa muutettavissa.

B. VERKKOAINEISTON SISÄLTÖ

16 Sisältö on esitetty käyttäjryhmälle soveltuvalla tavalla

Ominaisuuksia

- 16.1 Aineistossa käytettävä terminologia on käyttäjille tuttua. Aineistossa voi olla erikoistermistöä, joka kuitenkin on alalla yleisesti käytettyä.
- 16.2 Aineisto on tuotettu verkkokirjoittamisen periaatteita noudattaen.
- 16.3 Aineisto on rakenteellisesti johdonmukaista.

17 Aineiston sisältö on kattavaa

Ominaisuuksia

- 17.1 Sisältö on verkkoaineiston tavoitteiden ja käyttötarpeiden kannalta kattava.
- 17.2 Verkossa annetaan tietoa myös muista kuin verkossa olevista, aiheeseen liittyvistä aineistoista.

18 Verkkoaineisto on luotettavaa

Ominaisuuksia

- 18.1 Aineistossa kuvataan sen ajateltu elinkaari, päivitystarpeet ja voimassaolon aika (vrt. metatietoon merkitty arvioi aineiston elinkaaresta).
- 18.2 Mielipidetekstit on erotettu selvästi muusta palvelun tarjoajan tuottamasta aineistosta.
- 18.3 Verkkoaineistossa kerrotaan (esimerkiksi palvelukuvauksessa), mistä sisällöstä aineiston tarjoaja ei vastaa. Pääsääntönä on, että palvelun tarjoaja vastaa palvelun sisällöstä.
- 18.4 Sisällön tietolähteet ilmaistaan selkeästi.

19 Verkkoaineisto on ajantasaista

Ominaisuuksia

- 19.1 Koko sisältö on ajantasaista. Esimerkiksi tekstiversiossa on sama tieto kuin varsinaisessa palvelussa ja sitä päivitetään yhtä usein.
- 19.2 Sivuilla on niiden viimeisen päivityksen ilmaiseva ajankohta.

B. VERKKOAINEISTON SISÄLTÖ

20 Käyttäjryhmät, käyttäjien tarpeet ja käyttötilanteet on otettu huomioon verkkoaineiston rakentamisessa.

Ominaisuuksia

20.1 Aineisto vastaa käyttäjien tarpeita. Sisältöön ja laajuuteen liittyvät odotukset on aineistoa suunniteltaessa kartoitettu ja tarvestaavuuteen liittyvää seuranta tehdään suunnitelmallisesti.

20.2 Erilaiset käyttötilanteet on selvitetty ja huomioon otettavat käyttötilanteet on määritelty.

20.3 Verkkoaineiston käytön toistuvuus ja kesto kullakin käyttäjryhmällä on otettu huomioon.

20.4 Personointi on toteutettu harkitusti.

Tässä lokaalit,
oppialakohtaiset
täydentävät kriteerit ovat
tarpeellisia!

B. VERKKOAINEISTON TUOTTAMINEN

Aineiston tuotantoprosessin laadukkuus

21 Verkkoaineiston suunnittelu on hallittua

Ominaisuuksia

- 21.1 Verkkoaineiston tuottaja on määritellyt aineiston tehtävän ja tavoitteet.
- 21.2 Verkkoaineiston tuottaja on määrittelyt aineiston mahdolliset käyttäjäryhmät.
- 21.3 Verkkoaineiston tuotannossa on otettu huomioon uuden teknologian ja palvelukanavien mahdollisuudet.
- 21.4 Verkkoaineiston kehittämisen ja ylläpidon resurssit on suunniteltu.
- 21.5 Verkkoaineiston kehittämisen ja ylläpidon resurssit on suunniteltu.
- 21.6 Verkkoaineiston ylläpidollisiin riskeihin on varauduttu. Riskianalyysiä on tarkennettu projektin aikana.

22 Verkkoaineiston toteutus on suunnitelmallista

Ominaisuuksia

- 23.1 Verkkoaineisto on tuotettu SVY:n ja Viamkin tuotantomallin mukaisesti.
- 23.2 Verkkoaineiston tuottamiseen ja ylläpitoon liittyvät lainsäädännön asettamat veloitteet on otettu aineiston valmistelussa huomioon.
- 23.3 Aineiston käyttöoikeudet on määritelty tarkoituksenmukaisesti. Aineistoa voidaan käyttää tutkintokoulutuksessa, yrityskoulutuksessa ja / tai täydennyskoulutuksessa sekä kansainvälisessä toiminnassa. Käyttöoikeudet voidaan määrittellä esimerkiksi Creative Commons-lisensioinnin periaatteiden mukaisesti, ks. <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/deed.fi>
- 23.4 Verkkoaineiston tuottamiseen liittyvät hankinnat on toteutettu julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön mukaisesti.
- 23.5 Verkkoaineiston sisältö on arvioitu ennen julkaisua.
- 23.6 Verkkoaineiston tuottajalla on markkinointi- tai viestintäsuunnitelma
- 23.7 Verkkoaineiston jatkuvuus on varmistettu. Tietojen varmuuskopiointi ja palauttaminen on suunniteltu ja testattu.
- 23.8 Verkkoaineistoa kehitetään saadun palautteen perusteella.
- 23.9 Verkkoaineiston versiointi tehdään hallitusti ja käyttäjille tiedotetaan palvelun uudistumisesta.

B. VERKKOAINEISTON TUOTTAMINEN

Aineiston tuotantoprosessin laadukkuus (2)

24 Verkkoaineiston kehittämisessä on arvioitu ja hyödynnetty yhteistyöstä saatavia etuja.

Ominaisuuksia

24.1 Verkkoaineiston kehittämisessä on selvitetty yhteistyömahdollisuuksia muiden kanssa.

Organisaatorajoja ylittävät prosessit ja rajapinnat on tunnistettu ja kuvattu. Tässä yhteydessä tarkoitetaan myös organisaation eri yksiköiden välisiä rajapintoja.

24.2 Kehittämisessä on otettu huomioon aineiston taustalla olevat organisaatiot ja sitä kautta syntyvät palveluketjut.

B. VERKKOAINEISTON TUOTTAMINEN

Verkkoaineiston tietoturvallisuus

Verkkoaineistoa tuottaessa noudatetaan menetelmiä jotka on kuvattu yliopistojen tietoturvasivustolla.

Tietoturvaan ja tietosuojaan kohdistuvat laatuvaatimukset varmistetaan noudattamalla asiasta annettuja säädöksiä ja ohjeita. Tietoturvallisuuteen liittyvät ohjeet löytyvät lähemmin osoitteesta:

<http://www.yliopistojentt.fi>

Tietoaineistoturvallisuus sisältää tietoaineistojen käytettävyyden, eheyden ja luottamuksellisuuden takaamisen kaikissa tiedon elinkaaren vaiheissa. Tiedon elinkaaren vaiheet ovat tiedon luominen, käyttäminen, muuttaminen, tallettaminen, siirtäminen, jakelu, kopioiminen, arkistointi sekä tuhoaminen.

25 Verkkoaineiston tuotantosunnitelmassa mainitaan ne tietoturvaan liittyvät standardit ja tavoitetasot, joita noudatetaan

26 Tietojen luottamuksellisuudesta ja eheydestä on huolehdittu

Ominaisuuksia

26.1 Verkkoaineistossa tarvittavan tiedon luottamuksellisuus on arvioitu.

26.2 Käyttäjän tunnistamista ei ole yli- eikä alimitoitettu.

26.3 Talletettujen tietojen oikeellisuus ja väärentämättömyys (eheys) on varmistettu.

26.4 Sivujen alkuperä on mahdollista varmistaa.

27 Tietoturvaan ja tietosuojaan kohdistuvat laatuvaatimukset varmistetaan noudattamalla asiasta annettuja säädöksiä ja ohjeita

Esimerkkeinä voidaan mainita valtionvarainministeriön antamat tietoturvallisuusohjeet, jotka löytyvät osoitteista

www.vm.fi/vahti ja www.vm.fi/tietoturvallisuus . Tietosuojasta liittyvät ohjeet löytyvät lähemmin osoitteesta www.tietosuoja.fi .

B. VERKKOAINEISTON HYÖDYLLISYYS

28 Verkkoaineisto on käyttäjälle hyödyllinen ja käyttäjät ovat tyytyväisiä aineistoon

Ominaisuuksia

28.1 Käyttäjä hyötyy verkkoaineistosta suhteessa perinteisiin aineistoihin.

28.2 Verkkoaineiston käytettävyys ja saavutettavuus on hyvä.

28.3 Käyttäjät ovat tyytyväisiä aineistoon.

28.4 Käyttäjät osallistuvat verkkoaineiston kehittämiseen. Aineisto on testattu todellisilla käyttäjillä.

29 Verkkoaineistoa käytetään

Ominaisuuksia

29.1 Verkkoaineiston kohderyhmät käyttävät aineistoa. Verkkoaineistossa kävijämäärät kasvavat kohderyhmässä ja perinteisten aineistojen käyttö vähenee.

29.2 Verkkoaineiston kohderyhmät käyttävät aineistoa toistuvasti.

30 Verkkopalvelu on menestynyt ulkopuolisissa arvioinneissa

Ominaisuuksia

30.1 Verkkoaineisto on menestynyt ulkopuolisen tahon tekemissä vertailuissa tai arvioinneissa.

30.2 Verkkoaineisto on menestynyt kilpailuissa.

B. VERKKOAINEISTON ARVIOINNIN TULOS JA YHTEENVETO

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	Verkkoaineiston arvioinnin tulos arviointialueittain													25.8.2005
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8	Arviointialue	Kriteerien	Arviointialue	Kriteerien	Valmis/	Arvioijat								
9		pisteet	max-pisteet	keskiarvo	kesken									
10	A. Käyttö	0	65	0	Kesken									
11	B. Sisältö	0	25	0	Kesken									
12	C. Tuottaminen	0	25	0	Kesken									
13	D. Hyödyt	0	15	0	Kesken									
14	Yhteensä	0	130	0,00										
15														
16														
17														
18	Yhteensä:	Kriteerien saamat pisteet yhteensä, maksimipisteet yhteensä, keskiarvo kaikkien kriteerien pisteistä.												
19	Arviointialue max-pisteet:	Arviointialueen maksimipistemäärä												
20	Kriteerien keskiarvo:	Arvioijan antamien kriteerien pisteiden keskiarvot arviointialueittain												
21	Valmis/kesken:	Arvioinnin tila (syötetty Perustiedot-välilehdelle) kertoo, onko arviointi valmis.												
22		Vasta silloin arvioinnin tuloksiin voi luottaa.												
23														
24	Kriteerien pisteytys:	0 Asia ei toteudu												
25		1 Asia toteutuu joiltain osin												
26		2 Asia toteutuu tyydyttävästi												
27		3 Asia toteutuu hyvin												
28		4 Asia toteutuu kiitettävästi												
29		5 Asia toteutuu esimerkillisesti												
30														
31														
32														

POHDITTAVAA:

Miksi toimeksianto kriteerien tuottamiseksi annettiin tietoyhteiskuntaohjelmaan kirjattuna?

Miksi kriteerit tuli tuottaa yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa?

Miksi keskusportaaleihin tuotettavalle aineistolle tarvitaan erityiset laatukriteerit?

Miten paikalliset, valtakunnalliset ja kansainväliset (vrt. Kessin esitys EADTU:n e-Xcellence-hankkeesta) kriteerit liitetään osaksi oman toiminnan prosesseja?

Millaisella laatutyöllä voidaan edistää verkkoaineistojen yhteiskäyttöisyyttä Suomessa ja kansainvälisesti?

Kiitoksin

Totti Tuhkanen, SVY

TieVie 26082005